

Binbir Gece Mektupları

Yazan: Filiz Ateş

***Binbir Gece Mektupları*'ndaki öyküler, tıpkı Binbir Gece Masalları'nda olduğu gibi düşlerin, hayallerin, inanırla inanılmazın birbirine dolandığı, gerçeküstü bir uzama götürüyor okuru."** Mektupları ve öyküleri ayrı düşünürsek...

Binbir Gece Mektupları Murat Gülsoy'un son kitabı. Kitap, dokuz öykü ve bir son anlatı olarak dokuz da mektuptan oluşuyor. Birbirinden bağımsız görünen dokuz öyküyü okuyup, mektupları okumaya başlayınca okuyucu, herbir öyküye geri dönme ve bazılarını da baştan okuma gereği hissediyor. Çünkü mektuplar, hayatta kalabilmek için tüm gece masallar anlatan Şehrazat gibi yazarın yaşama mücadelesinin bir parçası. Yazar yaşayabilmek için herbir mektupla birlikte bir öykü yazıp zarfa koyuyor ve biz okuyucularına post alıyor.

Bir başka yaklaşımla; mektuplar, öykülerin yazılış süreçlerini anlatmaktan çok yazarın kendi öykülerini yeniden okumasının ürünü.

Kitabın ilk öyküsü, Madam Anna'nın Yeniden Ortaya Çıkışı, tükenmiş ya da kendini tüketmiş bir oyuncunun hikayesini anlatıyor. Oyuncu eskisi Sacit işsiz geçen iki yılında jigololuğa geçişle birlikte kendi hayatını "oynamayı" sürdürürken, hayatın ondan daha gerçekçi bir oyuncu olabileceğini düşünememiştir ve gelişen olaylar trajediye dönüşmeye başlar.

İlk öykünün kahramanının bir oyuncu olması, kitabın diğer öykülerine dair bir ipucu da veriyor. Murat Gülsoy öykülerinde genellikle küçük oyunlar yaratıyor ve okuyucunun bu oyunların bir parçası olmasını sağlıyor. Bir sonraki öykü Trajikomiks, başkalarının mutluluklarına ortak olanların yalnızlığını vurgularken, bu defa bir çocuk oyununun gerçekte yaşanınca neye dönüştüğü üzerine kurgulanmış. Trajikomiks, yazarın sık sık kullandığı ve çok başarılı ürünler verdiği birinci tekil şahısta yazılmış ve anlatılan karakter yine Gülsoy'un öykülerinde benzerlerine sıkça rastladığımız, "tutunamamış", yalnız, insanlara yabancılaşmış bir adam. Kısa bir dönem yaşadığı, kendisine ait olmayan bir sıcaklığı geride bırakma zamanının geldiğini farkedenden adamın kendi yaşamının çocukluğunda okuduğu hikayelerdeki sonlara izin vermediğini farkedişini...

Hikaye içinde hikayeler ve oyunlar diğer öykülerde de devam etmiş. Okurken bazen kendimizi bir piknik alanında, bazen iki genç kızın problemlerini çözümlerken buluyoruz, bazen de asansörde kalma fobisi olan bir adamla başbaşa bir asansörde kalarak kendimizi sınıyoruz. Bir miktar para Elden Ele dolaşırken, biz de parayla birlikte görünmez adam gibi bir yaşamdan diğerine konuk oluyoruz. Hikayelerde modern zamanın orta sınıf insanların gündelik hayatlarında yolculuklar yapıyoruz.

Öyküleri ve mektupları birbirine bağlayan, onları, bütünü parçaları olarak düşünmemizi sağlayan yinelenen imgeler ve temalar. Sessizlik ve yalnızlık, ölüm, çocuk, mesafelilik; insana yabancılaşma, korkular, anne kadının güveni...

Arka kapakta kitabı tanıtmak için şöyle bir giriş yapılmış: “*Binbir Gece Mektupları*’ndaki öyküler, tıpkı *Binbir Gece Masalları*’nda olduğu gibi düşlerin, hayallerin, inanılırla inanılmazın birbirine dolandığı, gerçeküstü bir uzama götürüyor okuru.” Mektupları ve öyküleri ayrı düşünürsek; hikayelerde geçen tüm olaylar bir bağlama yerleştirilmiş, nedenlerini anlatan ya da sezdirenen bir üslup ile anlatılmış. Şato dışındaki tüm hikayelerin gerçekçi olduğunu söylemek mümkün. Yalnızca fantastik edebiyatın sıkça başvurduğu büyü, fal, mitoloji öğelerinden yararlanılmış. Şato’da ise tüm gerçeküstü öğelere rağmen anlatılanlar bir rüya kurgusu içerisinde olduğu için farklı bir yere denk düşüyor. Mektuplar ise öykülere hiç benzemiyor. Öyküler olaylar dizisi üzerine kurulurken, mektuplar psikoloji değişimleriyle ilgilenmiş, olaylar ancak belleğe yerleştikleri kadarıyla, anlatıcısı etkiledikleri oranda var. Korkularını, bilinçaltındaki izleri, o güne kadar biriktirdiği acılarını yenmek için öyküler yazan anlatıcı bu mektuplara içini döküyor.

“Korku yaşananları bozuyor. Her şey olduğundan farklı görünüyor o zaman. Olduğundan daha büyük ve ayrıntılı. Öykülerde olduğu gibi. Belki de korkularımı dışa vurmaktan başka bir işe yaramıyor yazdıklarım.”

Mektupların gerçeküstü bir uzama götürdüğünü söylemek güç. Tam tersine; suluboya portreler, güvenli anneler, kaşları çatık babalar, çocukluğun ölü kuşu, çocukların ağzından taşan süt tozları, leblebi tozları, istasyondaki karşılama törenleri, öğrenciler... tüm anlatılanların belleğimizin kıyısında kalmış olayları çağrıştırdığını, gerçekleri düşündürdüğünü söylemek mümkün.

Binbin Gece Mektupları, oyunlarla dolu olması itibarıyla *Binbir Gece Masalları*’na (kılık değiştirme, gizlice saraya girme vs. gibi daha birçok oyun) benzerken, çağımızın mutlu son bilmez olaylarıyla masallardan ayrılıyor.

Yazma zamanı, okuyucunun okuma, yeniden üretme zamanı ve öykünün kendi zamanı yazarın üzerinde durduğu meseleler arasında. Dokuzuncu öykü Şato, yazarın okurken ya da düşünürken yazıyor olması, eşzamanlı yazma ve okuma hayali ile bitiyor. “Son paragrafı okurken o kısa aydınlanma anlarından birini yaşıyorum: “Tabii ya, teknoloji o kadar ilerledi ki edebiyat da değişti; okunurken yazılan, yazılırken okunan kitaplar yapılabiliyor,” diyorum kendi kendime. Son cümlesi şu an okumakta olduğum cümle olan kitabı okumayı bitiriyorum.”

Kitap kurgu olarak yazarın bir önceki kitabı *Alemlerin Sürekliliği ve Diğer Hikayeler*’e çok benziyor. Önceki kitapta yazarın tercihi önce *Diğer Hikayeler*’in sonra *Alemlerin Sürekliliği* anlatısının okuyucuya sunulmasıydı. *Binbir Gece Mektupları*’nda olduğu gibi yine hikayeler ayrı görünmesine rağmen birbirine bağlıydı. Zaman yine önemli bir öğeydi.

Murat Gülsoy sakin, berrak bir anlatım ile sunuyor olaylar dizisini. Epik denebilecek bir tarzda, yabancılığı, yalnızlığı anlattığı öykülere zaman zaman yabancılaşmamızı istiyor. Genelde ya yazar anlatıyor hikayeyi ya da *Sigarayı Bırakmanın En İyi Yolu*’nda olduğu

gibi yazması gereken, yazmak zorunda hissedilen bir anlatıcı oluyor. Şimdiye kadar okumamış olanların bu tarzı çok beğeneceklerini düşünüyorum.

Kitabın sonunu baştan söylediğim için, büyüünün kaçtığını düşünmeyin ve kitabı elinize alır almaz sondaki mektuplardan başlayarak okumayın derim. Yazarın önerisi önce öyküleri sonra mektupları sırasıyla okumanız olmalı ki, kitabın kurgusunu böyle yapmış. Ayrıca öyküler ve mektupların herbiri tüm kitabın kurgusundan bağımsız olarak hatta farklı zamanlarda okunsa da anlamlı ve keyifli. Açıkçası bir ikinci okuma olarak mektuplardan başlamanızı öneririm. Mektubu okuduktan sonra onunla birlikte zarflanan öyküyü okumak yeni keşifler yapmanızı sağlıyor. İkinci okumada kendinizi farklı bir zenginliğin içinde bulacaksınız.